

Vergaderjaar 2013–2014

32 317

JBZ-Raad

DS

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 28 mei 2014

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-raad¹ heeft op 1 april 2014 de brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aan de Eerste Kamer van 17 maart 2014² en zijn brief van 27 maart 2014 met afschrift van een brief aan de Tweede Kamer³ waarin hij ingaat op de verblijfsregelingen van Syrische vluchtelingen besproken. Naar aanleiding hiervan is op 17 april 2014 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 27 mei 2014 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), G.J. de Graaf (VVD), Slagter-Roukema (SP), Franken (CDA), Witteveen (PvdA), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Strik (GL), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), Th. de Graaf (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA) (*voorzitter*), Beckers (VVD), Beuving (PvdA), Schrijver (PvdA), M. de Graaff (PVV) (*vice-voorzitter*), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Huijbregt-Schiedon (VVD), Swagerman (VVD), Gerkens (SP)

² EK 2013–2014, 33 875, A. Zie ook edossier met nummer E130059.

³ Uw brief met een aanbieding van een afschrift van de brief aan de Tweede Kamer inzake tijdelijke verblijfsregeling Syrische familieleden (kenmerk 498483). Deze brief zal worden gedrukt onder nummer 32 317.

BRIEF AAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Den Haag, 17 april 2014

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-raad heeft op 1 april 2014 uw brief aan de Eerste Kamer van 17 maart 2014⁴ en uw brief van 27 maart 2014 met afschrift van een brief aan de Tweede Kamer⁵ waarin u ingaat op de verblijfsregelingen van Syrische vluchtelingen besproken. De leden van de fractie van **GroenLinks** wensen naar aanleiding van deze brieven de navolgende vragen te stellen. De leden van de fracties van de **PvdA**, het **CDA**, de **SP** en **D66** sluiten zich hierbij aan.

De leden van de GroenLinksfractie zijn teleurgesteld dat de regering volstaat met het reserveren van 250 plaatsen van het huidige quotum voor Syrische vluchtelingen, en niet bereid is om extra vluchtelingen uit Syrië op te nemen, ondanks de urgente opvangproblematiek in de buurlanden van Syrië. Is de regering alsnog bereid om een betekenisvol aantal Syrische vluchtelingen extra uit te nodigen buiten het huidige quotum? Zo nee, met welke argumenten meent de regering de dringende verzoeken van de VN naast zich neer te kunnen leggen? Deze leden vragen of de regering bereid is zich in EU-verband in te zetten voor meer hervestiging van Syrische vluchtelingen door alle lidstaten.

De regering legt uit dat mogelijke tijdelijke regelingen praktisch niet uitvoerbaar zijn, omdat ze niet verenigbaar zijn met de bestaande systematiek. De leden van de GroenLinksfractie vragen de regering of zij ook de mogelijkheid heeft verkend om Syrische vluchtelingen een mvv te verstrekken op grond van artikel 29 lid 1 onder a) of b) Vreemdelingenwet. Toelating op deze gronden is immers de eerste vijf jaar ook tijdelijk. Pas indien na vijf jaar de gronden voor bescherming nog steeds aanwezig zijn, wordt een vergunning voor onbepaalde tijd verleend. Het voordeel van een dergelijke regeling is dat de huidige systematiek niet wordt aangetast, maar vluchtelingen wel op een legale en daarom veilige wijze naar Nederland kunnen reizen. Graag vernemen deze leden hierop een reactie.

Op grond van de op 3 april 2014 gepubliceerde richtsnoeren van de Europese Commissie over de toepassing van de Gezinsherenigingsrichtlijn, zouden de leden van de GroenLinksfractie willen wijzen op de betekenis van artikel 4 lid 2 en 3 van deze richtlijn die verruimde gezinshereniging mogelijk maken.⁶ De richtsnoeren bevestigen dat als lidstaten deze bepalingen implementeren, de richtlijn volledig van toepassing is. Lidstaten mogen de effectiviteit van deze bepaling niet ondermijnen, bijvoorbeeld door het begrip «afhankelijkheid» te eng te interpreteren. Ten aanzien van vluchtelingen wijst de Commissie erop dat artikel 10 lid 2 expliciet toestaat dat lidstaten ook andere gezinsleden dan die genoemd in artikel 4 van de richtlijn, toelaten. Ook daarbij is afhankelijkheid het bepalende criterium, hetgeen een autonoom unierechtelijk begrip is. Of er sprake is van afhankelijkheid, hangt af van zowel de feitelijke situatie als de persoonlijke omstandigheden van het familielid. Daarnaast vereist de richtlijn dat de belangen van het kind de eerste afweging vormen en dat alle individuele belangen en omstandigheden integraal worden gewogen. Omdat artikel 29 lid 2 sub b) Vreemdelingenwet gezinshereniging toestaat

⁴ EK 2013–2014, 33 875, A. Zie ook edossier met nummer E130059.

⁵ Uw brief met een aanbieding van een afschrift van de brief aan de Tweede Kamer inzake tijdelijke verblijfsregeling Syrische familieleden (kenmerk 498483). Deze brief zal worden gedrukt onder nummer 32317.

⁶ Commissiemededeling betreffende richtsnoeren voor de toepassing van Richtlijn 2003/86/EG inzake het recht op gezinshereniging van 3 april 2014, COM(2014)210.

van meerderjarige kinderen van asielstatushouders, gelden voor hen de criteria van de richtlijn. Toch stelt de regering bij meerderjarige kinderen van vluchtelingen de zware eis van «*more than normal emotional ties*». Is de regering bereid om in elk geval ten aanzien van de aanvragen van meerderjarige kinderen van Syrische vluchtelingen de situatie te beoordelen naar de criteria van het unierecht, en dus voldoende rekening te houden met de vluchtelingencontext en de sociale omstandigheden waarin de gezinsleden zich bevinden, aldus vragen de leden van de GroenLinksfractie.

De commissie ziet uw reactie op bovenstaande vragen met belangstelling tegemoet en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Waarnemend Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel
/ JBZ-Raad,
A.W. Duthler

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2014

Uw Kamer heeft verzocht een reactie te geven op uw brief van 17 april 2014 waarin u onder meer in gaat op een verblijfsregeling voor Syrische vluchtelingen. Met deze brief ga ik in op uw verzoek.

In uw brief wordt aan de regering gevraagd of zij bereid is alsnog een betekenisvol aantal Syrische vluchtelingen extra uit te nodigen. Zoals ik tijdens het mondelinge vragenuur van 18 maart jl.⁷ en per brief van 15 april 2014⁸ heb aangegeven aan de leden van de Tweede Kamer, draagt Nederland op verschillende wijzen bij aan het ondersteunen van de slachtoffers van de Syrische crisis, waaronder de Syrische vluchtelingen in de omringende landen.

Nederland is in internationaal verband een belangrijke donor bij de ondersteuning van slachtoffers van het Syrische conflict. Tot op heden heeft Nederland 76,5 miljoen euro aan humanitaire hulp geboden aan Syrische ontheemden en vluchtelingen. Het ligt in de lijn der verwachting dat Nederland ook in de toekomst financiële bijdragen zal blijven bestemmen ten aanzien van de slachtoffers van de Syrische crisis. Daarnaast levert Nederland een wereldwijd in te zetten bijdrage van 33 miljoen euro in 2014 aan UNHCR, die een belangrijke rol speelt bij het bieden van opvang en bescherming van Syrische vluchtelingen in de buurlanden.

Nederland levert ook een bijdrage door het verlenen van asiel aan Syrische asielzoekers in Nederland. Er is sprake van een aanzienlijke instroom van Syrische asielzoekers, waarvan het overgrote deel wordt gehonoreerd. In 2014 zijn er tot en met maart 1.400 (afgerond op tientallen, bron: IND) Syrische asielaanvragen gedaan. In 2013 behoorde Nederland tot de top 5 van de instroomlanden van Syrische asielzoekers binnen de EU. Nederland kreeg in 2013 2.670 Syrische asielverzoeken. Voor wat betreft het aandeel van Nederland in de hervestiging van Syrische vluchtelingen benadruk ik dat Nederland al eerder gehoor heeft gegeven aan de oproep van UNHCR. Nederland heeft toegezegd 250 Syrische vluchtelingen te zullen hervestigen. Daarvan zijn er al ruim 200 geselecteerd. Ik concentreer mij op dit moment op het vullen van het quotum voor hervestiging in de eerste helft van 2014. Op een later moment zal ik bekijken of ik additionele plaatsen beschikbaar stel in 2014 in het kader van hervestiging. Voor 2015 bestaat er een aanzienlijke kans – gezien de aard van het conflict – dat Nederland Syrische vluchtelingen zal hervestigen. Dat zal ik bij de missieplanning voor 2015 later dit jaar bepalen.

De leden van de GroenLinksfractie vragen de regering of zij ook de mogelijkheid heeft verkend om Syrische vluchtelingen een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) te verstrekken op grond van artikel 29 lid 1 onder a) of b) Vreemdelingenwet. In essentie vragen deze leden hiermee om het mogelijk te maken om een asielaanvraag in te dienen op een Nederlandse diplomatieke post. Deze mogelijkheid is in 2003 beëindigd.⁹ Het argument om daartoe in 2003 te besluiten, is vandaag nog steeds geldig. De

⁷ Handelingen II 2013/14, nr 64, Mondelinge vragen van het lid Gesthuizen over het bericht waaruit blijkt dat nog steeds geen begin is gemaakt met het opnemen van 250 Syrische vluchtelingen in Nederland.

⁸ TK, Vergaderjaar 2013/2014, 19 637, nr 1812.

⁹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002–2003, 19 637, nr. 719.

inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 betekende namelijk het einde van de mogelijkheid om een verzoek tot overkomst voor asiel in te dienen in het land van herkomst. Dit was gelegen in het feit dat de vluchtelingendefinitie in de Vreemdelingenwet 2000 gelijk werd aan die in het Vluchtelingenverdrag. Onder het Vluchtelingenverdrag kan iemand die zich in het land van herkomst bevindt, de jure niet als vluchteling worden erkend. Een asielaanvraag dient dus in Nederland te worden ingediend.

Een Syriër die zich in een derde land bevindt, bijvoorbeeld in een buurland van Syrië, dient zich voor het verkrijgen van bescherming in eerste instantie te wenden tot de autoriteiten van het land waar hij zich bevindt. Indien blijkt dat dit niet mogelijk is, dient de vreemdeling zich te wenden tot UNHCR ten behoeve van statusdeterminatie. Indien UNHCR de aanvrager als zogeheten mandaatvluchteling beschouwt, wordt betrokkene beschermd. Zo nodig kan UNHCR de overkomst van de vluchteling aanvragen bij de autoriteiten van een ander land dat is aangesloten bij het programma van UNHCR voor hervestiging. Zoals bovenstaand blijkt draagt Nederland hieraan al zijn steentje bij.

De leden van de GroenLinksfractie vragen tot slot of de regering bereid is om in elk geval ten aanzien van de aanvragen van meerderjarige kinderen van Syrische vluchtelingen de situatie te beoordelen naar de criteria van het unierecht, en dus voldoende rekening te houden met de vluchtelingencontext en de sociale omstandigheden waarin de gezinsleden zich bevinden.

Nederland heeft er bewust voor gekozen om ook meerderjarige (niet-gehuwde) kinderen de mogelijkheid te bieden om zich te herenigen met ouders (of een ouder) die in Nederland een asielvergunning hebben (heeft) gekregen, hoewel de Gezinsherenigingsrichtlijn lidstaten daartoe niet verplicht. Voorwaarde is wel dat er tussen het meerderjarig kind en de ouder(s) in Nederland sprake moet zijn van een «meer dan normale emotionele afhankelijkheid» om tot Nederland te worden toegelaten. Deze eis vloeit voort uit het feit dat voor de uitleg van het begrip «feitelijke gezinsband» zo veel mogelijk is aangesloten bij artikel 8 van het EVRM. Dit heb ik eerder aan uw Kamer geschreven.¹⁰

Of er sprake is van een meer dan normale emotionele afhankelijkheid tussen ouders en hun meerderjarige kinderen wordt individueel beoordeeld. Alle individuele aspecten die de vreemdeling inbrengt om deze bijzondere afhankelijkheid aan te tonen, worden meegewogen. Daarmee sluit dit aan bij hetgeen staat beschreven in de niet-bindende richtsnoeren van de Europese Commissie van 3 april 2014 over de toepassing van de Gezinsherenigingsrichtlijn en de vraag van de leden van de GroenLinksfractie. Hierin staat namelijk dat bij het onderzoeken van de persoonlijke omstandigheden van een indiener de bevoegde autoriteiten rekening moeten houden met de verschillende factoren die in het specifieke geval van belang kunnen zijn.

De Europese Commissie heeft aangegeven deze richtsnoeren in juni nader toe te lichten tijdens een expertbijeenkomst voor de lidstaten. Na deze bijeenkomst geef ik uw Kamer nog een algemene reactie op deze richtsnoeren.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven

¹⁰ Eerste Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 31 549, M